

Boeken: aangestipt

De kunstenaar Lilien

In *Lilien tekent twaalf geloofshelden* van Klaas de Jong ligt het accent duidelijk bij Tenach en bij de prachtige tekeningen die Ephraïm Moshe Lilien naar aanleiding van die verhalen maakte.

De Jong koos zijn geloofshelden (een nieuwtestamentisch begrip) op basis van het nooit voltooide project *Bücher der Bibel*, waarin ook de boeken van het Nieuwe Testament door Lilien zouden worden voorzien van illustraties.

De twaalf geloofshelden illustreren even zovele 'draaipunten in de geschiedenis van het volk Israël vanaf stamvader Abraham tot de ballingschap in Babylon'.

Achterin is gelukkig ook een levensgeschiedenis van Lilien opgenomen, evenals voorbeelden van ander werk dat hij maakte, waaronder een prachtige kopergravure van vrouwen bij de Klaagmuur en een doorleefd portret van de sjeik van een bedoeïenenfamilie. Lilien bezocht het toenmalige Palestina voor het eerst in 1905 en zou nadien nog verschillende malen door

het Midden-Oosten reizen. In 1917 zelfs als oorlogscorrespondent voor het Oostenrijkse leger. Lilien die zich als vrijwilliger had gemeld, belandde net als de schrijver Stefan Zweig bij de persdienst van het leger.

Als kunstenaar en zionist stond Lilien mede aan de wieg van de oprichting van Betsalel, de eerste kunstacademie in het toenmalige Palestina. Hij werd gegrepen door de Jugendstil en hoewel zijn werk minder zwierig is dan dat van zijn Engelse tijdgenoot Aubrey Beardsley, en de thematiek niet meer had kunnen verschillen, zijn er duidelijk raakvlakken.

De geloofshelden die De Jong uitkoos, zullen sommigen vertrouwd zijn, zoals die van Awraham en Aharon. Andere, zoals portretten van Jehosjoea of Jirmejahoe, zullen veel minder bekend zijn.

De toonzetting is hier en daar wat christelijk, maar voor liefhebbers van het werk van deze, wat vergeten kunstenaar zou dat geen bezwaar moeten zijn.

Lilien tekent twaalf geloofshelden – Klaas de Jong. Uitgeverij Toetsteen, Westerveld, 2012. ISBN 978-90-818914-1-7. Prijs: € 12,70. Verzendkosten: € 1,50.

Riek Levie

Voor veel Joden, in Nederland én Israël is Riek Levie een begrip. Deze geboren Zwolse was 25 toen zij op *alija* ging en jarenlang was zij degene die de Nederlandse oliem op de luchthaven Lod opving namens Irgoen Oleh Holland. Inmiddels in de tachtig heeft deze levenslustige vrouw haar leven te boek gesteld, *Mijn Levenspad*. Over haar jeugd in Zwolle, de ervaringen tijdens de oorlog, haar studie aan de auto-technische school, de *alija* met haar ouders (deels met de auto) en haar plaats in de Israelische samenleving. Het boek is in Nederland te bestellen bij het winkeltje van Herinneringskamp Westerbork, via internet <http://www.kampwesterbork.nl/nl/museum/webwinkel/>, of telefonisch 0593 592600. Het boek kost € 24,95 plus verzendkosten à € 2,35.